

KARABÜK ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

İSLAM TARİHİ VE SANATLARI ANABİLİM DALI Güz Dönemi Yüksek Lisans Ders İçerikleri		
IST701	Erken Dönem İslam Tarihi I	(3-0-3)
İslam öncesi Arap toplumunun sosyal ve kültürel yapısını anlamak için Cahiliye dönemi incelenecektir. Bu dönem, Arapların inanç sistemleri, kabile ilişkileri ve ticaret hayatı gibi unsurları kapsayacaktır. Ardından, Mekke dönemi ele alınarak Peygamber Muhammed'in (s.a.v) İslam'ı yayma çabaları, karşılaştığı zorluklar ve Müslümanların Mekke'deki durumu değerlendirilecektir. Bu iki dönem, İslam tarihinin temelini oluşturarak, dinî ve kültürel değişimlerin yaşandığı kritik aşamalar olarak önem taşımaktadır.		
IST703	İslam Tarihi ve Tarih Düşüncesi I	(3-0-3)
Tarihsel olayların İslam perspektifinden nasıl yorumlandığı ve tarih bilincinin gelişimi ele alınacaktır. Bu bağlamda, İslam tarihi boyunca önemli olaylar ve figürler incelenerek bu olayların toplumsal, kültürel ve dinî etkileri üzerinde durulacaktır. Ayrıca, tarih düşüncesinin temel kavramları ve metodolojileri aracılığıyla, İslam tarihinin nasıl yazıldığı ve değerlendirildiği tartışılacak, bu süreçte tarih bilincinin ve hafızasının önemi vurgulanacaktır. Dersin sonunda, öğrencilerin tarihsel olayları daha derinlemesine analiz etme yeteneklerinin geliştirilmesi hedeflenmektedir.		
IST705	İslam Kültür ve Medeniyeti Tarihi I	(3-0-3)
İslam kültür ve medeniyetinin gelişim safhaları ve dönemleri incelenecektir. Ders, İslam medeniyetinin Emevi ve Abbâsî dönemlerindeki siyasi, kültürel ve bilimsel gelişmelere odaklanacak; bu süreçte ortaya çıkan mimari eserler, sanat, edebiyat ve bilimsel ilerlemeler detaylı bir şekilde ele alınacaktır. Ayrıca, Osmanlı İmparatorluğu dönemindeki kültürel miras, toplumsal yapılar ve İslam medeniyetinin diğer kültürlerle etkileşimleri değerlendirilecektir. Bu bağlamda, öğrencilerin İslam kültür ve medeniyetinin zenginliğini ve tarihsel süreçteki etkilerini kavramaları amaçlanmaktadır.		
IST707	Raşid Halifeler Dönemi I	(3-0-3)
Raşid Halifeler dönemi dinî, siyasi, sosyal ve kültürel gelişmeler ele alınacaktır. Bu anlamda dönemin siyasi olayları arasında yer alan Hz. Ebu Bekir'in halife seçilmesi ve bu dönemde ortaya çıkan ridde ve isyan hareketlerinin sebep ve sonuçları, Bizans ve Sasani devletleri üzerine seferlerin başlaması incelenecektir. Aynı şekilde Hz. Ömer'in halife olması, dönemindeki fetihler, kurumlaşma faaliyetleri ve yeni medeniyet merkezlerinin kurulması ele alınacaktır. Sonrasında Hz. Osman'ın halife seçilmesi, dönem fetihleri, Hz. Osman'ın icraatları, tenkide uğradığı noktalar ve fitne hadiseleri detaylı bir şekilde analiz edilecektir. Bu derste son olarak Hz. Osman'ın şehadeti sonucu Hz. Ali'nin halife seçilmesi, İslam toplumunda ilk iç savaş olan Cemel Savaşı, Hz. Ali-Hz. Muaviye mücadelesi sonucu ortaya çıkan Sıffin Savaşı, hakem olayı, Hariciler ve Hz. Ali'nin şehadeti konuları olayların sebep-sonuç çerçevesinde ele alınarak analitik yöntemle incelenecektir.		

Doğan D. T. A.

IST709	Osmanlı Tarih Araştırmalarında Yöntem ve Kaynaklar I	(3-0-3)
Osmanlı Tarihi Araştırmaları dersinin amacı, Yeniçağ Osmanlı tarihi araştırmalarında kullanılan birinci derece kaynakları tanıtarak, Başbakanlık Osmanlı Arşivi başta olmak üzere çeşitli kaynakları belge inceleme yöntemleriyle öğretmektir. Bu dersi alan öğrenciler, kaynaklardan yola çıkarak tarih araştırmalarında izlenecek yöntemleri öğrenir; araştırma planlama, tarihî kaynakların kritiği, araştırma problemlerini belirleme ve çözme becerilerini geliştirir. Böylece öğrenciler, tarih metinlerini eleştirel bir süzgeçten geçirme ve gerekli bilgiyi kaynaklardan etkin bir şekilde edinme becerilerini kazanır.		
IST711	Osmanlı Tarihi Belge Okumaları I	(3-0-3)
Osmanlı diplomatikası çerçevesinde çeşitli belge türlerinin okunması ve analiz edilmesini amaçlar. Derste ferman, berat, name-i hümayun, ahidname gibi temel Osmanlı belgelerinin örnekleri üzerinde durulacak, bu belgelerin hem şekilsel özellikleri hem de içerik yapısı incelenecektir. Belge çeşitleri tanıtıldıktan sonra, metinlerin doğru bir şekilde okunması ve tercümesi üzerinde çalışılacak; belgelerin tarihi bağlamı ve Osmanlı yönetim sistemindeki işlevleri değerlendirilecektir. Belgelerin dil yapısı ve diplomatik kuralları da ayrıntılı olarak ele alınacaktır.		
IST713	Osmanlı Tarih Metinleri I	(3-0-3)
Dersin amacı, Osmanlı Türkçesi yazma tarih metinlerinin okunmasını, anlaşılmasını ve Osmanlı diplomatikası hakkında bilgi sahibi olunmasını sağlamaktır. Başlangıçta yazı çeşitlerinin okunmasına yönelik gerekli bilgi ve uygulamanın kazandırılmasına yer verilecektir. Yazı çeşitlerinin temel özelliklerine değinilecek ve farklı yazı çeşitleriyle farklı dönemlerde kaleme alınan metinler üzerinden okumalar yapılacaktır. Sonuçta nesih, rik'a, talik gibi yazı türlerinin aralarındaki farklar öğrenilecek ve bu türden yazma metinlerin rahatça okunacağı seviyeye gelinecektir.		

 Doç. Dr. Tugay Akgöz
 Bostan Bölümü
 İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
 FAKÜLTESİ

IST715	Osmanlı Tarihinin Arşiv Kaynakları I	(3-0-3)
Osmanlı Devleti'nin zengin arşiv mirasını tanıtmayı ve bu kaynakların bilimsel araştırmalarda nasıl kullanılacağını öğretmeyi amaçlar. Derste, Osmanlı arşivlerinde bulunan siciller, fermanlar, tahrir defterleri, vakfiyeler gibi belgelerin içerik ve yapıları incelenecektir. Ayrıca, bu belgelerin düzenlenme şekilleri, saklanma koşulları ve araştırmacıların arşiv belgelerine ulaşma yöntemleri ele alınacaktır. Belge inceleme teknikleri ve arşivde veri toplama süreçleri de tartışılarak, tarih araştırmalarında arşiv kaynaklarının nasıl analiz edilmesi gerektiği üzerinde durulacaktır.		
IST717	İslam Tarihine Giriş I	(3-0-3)
İslam Tarihine Giriş I dersi, Hz. Muhammed'in doğduğu dönemdeki Arap Yarımadası'nın sosyal, siyasi ve kültürel yapısını ele alarak İslam'ın ortaya çıkışını anlamayı amaçlar. Derste, o dönemdeki Arap toplumunun dini inanışları, kabile yapısı ve ekonomik durumu incelenecek; Bizans ve Sasani İmparatorlukları gibi komşu güçlerin bölgeye etkisi değerlendirilecektir. Ayrıca, modern tarihçilerin bu konularda yaptığı çağdaş araştırmalar ve tartışmalar ışığında, İslam'ın doğuşuna zemin hazırlayan faktörler ve bu dönemin dünya tarihi içindeki yeri de kapsamlı olarak analiz edilecektir.		
IST719	İslam Tarihi Metodolojisi I	(3-0-3)
İslam Tarihi Metodolojisi dersi, İslam tarihi araştırmalarının yöntem açısından gelişimini ele alarak bu alandaki çalışmaları daha ileriye taşımaya yollarını incelemeyi amaçlar. Derste, bu alanda kullanılan temel kaynaklar ve metodolojik yaklaşımlar üzerinde durularak; birinci el kaynakların incelenmesine ağırlık verilecektir. Ayrıca kaynakların nasıl analiz edilmesi gerektiği tartışılacaktır. Bunun yanında, modern tarihçiliğin getirdiği yeni yöntemler ve disiplinlerarası yaklaşımlar incelenerek, İslam Tarihi çalışmalarının zenginleştirilmesi için yapılabilecek iyileştirmeler ve araştırma stratejileri üzerinde durulacaktır.		
IST721	Siyer-i Nebi I	(3-0-3)
Hz. Muhammed'in peygamberlik sürecini ve İslam'a davetin aşamalarını detaylı bir şekilde ele almayı amaçlar. Derste, İslam'ın ilk yıllarındaki mücadeleler, Hz. Peygamber'in (sav) Mekke ve Medine dönemleri, İslami tebliğin genişlemesi ve nübüvvetin son bulmasıyla İslam toplumunun karşılaştığı zorluklar incelenecektir. Ayrıca, Hz. Peygamber'in vefatından sonra ortaya çıkan Ridde hareketleri, Hulefa-i Raşidin dönemindeki devlet yönetimi ve idari gelişmeler analiz edilecektir. Hz. Osman dönemindeki fitne olayları ve Hz. Ali ile Muaviye arasındaki siyasi çekişmeler de tarihsel bağlamda ayrıntılı olarak ele alınacaktır.		

 Bolun Basten
 Doç. Dr. Tugba Aydin
 3

IST723	Emevî Tarihi I	(3-0-3)
Hulefa-i Raşidin döneminden sonra hilafetin Emeviler'e intikal sürecini ve Emevi Devleti'nin kuruluşuna yol açan olayları incelemeyi amaçlar. Derste, Emevilerin iktidarı ele geçirme süreci, siyasi ve toplumsal dinamikler analiz edilecek; İslam medeniyetinin şekillenmesinde Emevilerin katkıları ele alınacaktır. Ayrıca, Emevi Devleti'nin doğuda Çin sınırına, batıda Endülüs'e kadar uzanan fetih hareketleri ve bu genişlemenin İslam dünyası üzerindeki etkileri incelenecektir. Son olarak, Emevi Devleti'nin çöküş sebepleri tartışılarak, iç çatışmalar ve siyasi zayıflıkların devletin sonunu nasıl hazırladığı değerlendirilecektir.		
IST725	İlk Dönem İslam Tarihinin Kaynakları I	(3-0-3)
İslam tarihinin erken dönemlerine dair bilgi sağlayan temel kaynakların tanıtımını ve analizini amaçlar. Derste, Kur'an-ı Kerim, hadis kitapları, siyer eserleri ve tarihsel kronikler gibi birincil kaynakların yanı sıra, bu döneme ait çeşitli arşiv belgeleri ve sözlü gelenekler incelenecektir. Ayrıca, kaynakların tarihi bağlamdaki önemi, içerik analizi ve metodolojik yaklaşımlar üzerinde durulacak; bu belgelerin güvenilirliği, yazarları ve yazılış amaçları hakkında derinlemesine bir değerlendirme yapılacaktır. Böylece, öğrencilerin erken İslam tarihi ile ilgili kapsamlı bir bilgi birikimi elde etmeleri hedeflenecektir.		
IST727	İslami Türk Edebiyatının Teşekkülü I	(3-0-3)
Türk edebiyatının İslam kültürü ile etkileşimini ve bu süreçteki önemli gelişmeleri incelemeyi amaçlar. Derste, İslamiyet'in Türkler üzerindeki etkisi, Arap ve Fars edebiyatı ile olan ilişkileri ele alınacak; Türk edebiyatının ilk örnekleri ve bu eserlerin kültürel bağlamları üzerinde durulacaktır. Ayrıca, Türk dilinin edebi bir dil olarak şekillenmesi, şiir, nesir ve diğer edebi türlerin gelişimi incelenecek; bu dönemde öne çıkan yazar ve şairler ile eserleri tanıtılacaktır. Öğrencilerin, İslami Türk edebiyatının kökenlerini ve gelişim sürecini daha iyi anlamaları için kaynaklar ve edebi metinler üzerinde analizler yapılacaktır.		
IST729	Türk İslam Edebiyatında Dinî Edebi Türler I	(3-0-3)
İslam kültürü ve Türk edebiyatı etkileşimi çerçevesinde dinî edebi türlerin gelişimini ve özelliklerini incelemeyi amaçlar. Derste, Kur'an, hadis, tefsir ve fıkıh eserleri gibi dini metinlerin yanı sıra, tasavvuf edebiyatı, ilahî, kaside, naat ve mesnevi gibi türlerin temaları, biçimleri ve tarihsel bağlamları üzerinde durulacaktır. Ayrıca, bu türlerin önemli temsilcileri ve eserleri tanıtılarak, edebi ve kültürel işlevleri değerlendirilecektir. Öğrenciler, Türk İslam edebiyatının dinî içerikli eserlerini analiz ederek, bu eserlerin hem edebi hem de toplumsal rolünü anlamaya yönelik derinlemesine bir bilgi birikimi elde edeceklerdir.		
IST731	Dinî Edebî Metinler I	(3-0-3)
Dinî temaları ve kavramları ele alan edebi eserlerin incelenmesini amaçlar. Derste, Kur'an-ı Kerim, hadisler, tefsirler ve tasavvuf edebiyatı gibi birincil dinî metinler, içerik, dil ve üslup bakımından analiz		

edilecektir. Ayrıca, ilahi, naat ve kaside gibi edebi türlerin yapılarına, temalarına ve temsilcilerine odaklanılacak; bu eserlerin hem edebi estetiği hem de dinî anlamları üzerinde durulacaktır. Öğrenciler, dinî metinlerin tarihsel bağlamı ve toplumsal etkileri hakkında bilgi sahibi olacak, ayrıca bu eserlerin edebiyat içerisindeki yerini ve önemini kavrayacaklardır. Bu bağlamda, metinlerin okunması, yorumlanması ve tartışılması üzerinden derinlemesine bir anlayış geliştirilmesi hedeflenmektedir.

IST733

Osmanlı Tarih Yazıcılığı I

3-0-3

Osmanlı Devleti'nin kuruluşundan yıkılışına kadar kaleme alınan tarih eserlerinin hangi bakış açısıyla, yöntemlerle ve türlerde yazıldığını anlamak amaçlanmaktadır. Bu çerçevede ders, Osmanlı tarih yazıcılığının kendine özgü yöntemlerini, kronikler, şehnameler, vakanüvis yazımı gibi türlerin tarihsel olaylara yaklaşımlarını ve dönemsel gelişimlerini kuramsal bir bakış açısıyla inceler. Ayrıca, Osmanlı tarih yazıcılığının Avrupa tarih yazımıyla karşılaştırılması yoluyla öğrencilerin Osmanlı tarih metinlerini eleştirel bir süzgeçten geçirme becerisi kazanmaları amaçlanır.

IST735

Osmanlı Bürokrasisi ve Teşrifatı I

3-0-3

Osmanlı saray teşkilatı ve Osmanlı bürokrasisi, teşrifat usûl ve kaideleri ile köklü devlet uygulamalarına dayanmaktadır. Bu derste Osmanlı saray teşkilatının nasıl yapılandığı ve Osmanlı bürokrasisinin işleyişi ve bu yapıda etkin olan kurumlar incelenecektir. Aynı zamanda devlet teşrifatının temel unsurları ele alınacaktır. Bu itibarla Osmanlı devlet yapısının genel özellikleri, merkez teşkilatının birimleri, Osmanlı bürokrasisinin temel unsurları, saray teşrifatı, sarayda yapılan merasimler gibi konular incelenecektir.

IST737

Osmanlı Toplumunda Dini Hayat I

3-0-3

Osmanlı Devleti farklı toplumları, ırk ve inanç yapılarını bir arada yüzyıllar boyu yaşatmış bir devlet olarak dikkati çekmektedir. Din, Osmanlı toplumunda sosyal hayatta önemli bir yere sahiptir. Bu derste Osmanlı toplumunu bir arada tutan değerlere işaret edilirken dinin toplumsal hayattaki yeri ve önemi ele alınacaktır. Dersin muhtevasında, millet sistemi, Osmanlı eğitim sisteminde sıbyan mektebi, medrese geleneği, dini eğitimde geleneksel hayatın yeri ve önemi, tasavvufun Osmanlı toplumunu şekillendirmedeki rolü, tekkelerin gündelik hayattaki yeri, gayrimüslimlerin dini hayatı gibi temel konulara yer verilecektir.

IST739

İslam Sanatının Doğuşu ve Kültür Çevreleri I

3-0-3

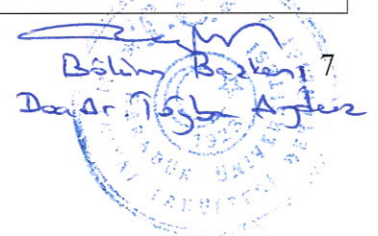
Ders, İslam sanatının doğuşunu ve gelişimini tarihsel, kültürel ve coğrafi bağlamda ele alır. İslam medeniyetinin sanat anlayışının temel prensiplerini, mimari, süsleme sanatları, hat, tezhip gibi disiplinlerdeki uygulamalarını inceler. İslam sanatının, İslam'ın yayılmasıyla birlikte farklı kültür çevreleri ve bölgelerde nasıl şekillendiği ve evrildiği üzerinde durur. Ders, ayrıca İslam sanatının diğer medeniyetlerle olan etkileşimlerini ve bu etkileşimlerin sanatsal üretime katkılarını tartışmayı amaçlar.

IST741	İslam Sanatları I	3-0-3
İslam sanatının temel kavramlarını, estetik prensiplerini ve tarihsel gelişimini detaylı bir biçimde tanıtarak öğrencilerin İslam sanatının ana disiplinlerini ve bunların sanatsal özelliklerini kavramalarını sağlamak amaçlanmaktadır. Bu kapsamda, mimari, hat sanatı, tezhip, çini, halı ve minyatür gibi başlıca sanat dallarının teknik ve estetik yönleri incelenir; erken dönem İslam sanatından itibaren farklı coğrafi bölgelerde ve kültürel çevrelerdeki sanatsal üretim süreçleri tarihsel ve toplumsal bağlamlarıyla değerlendirilir. Ayrıca ders, İslam sanatının diğer medeniyetlerle etkileşimlerini ve bu etkileşimlerin İslam sanatı üzerindeki etkilerini tartışarak öğrencilerin İslam sanatının evrensel bağlamını anlamalarını amaçlar.		
LUEE701	Bilimsel Araştırma Teknikleri ve Bilim Etiği	3-0-3
Bilimsel araştırma yöntemlerine giriş, bilim tanımı, doğası, anlamı, bilimsel araştırma süreci, problemin belirlenmesi, araştırma sınırlarının belirlenmesi, literatür taraması, farklı araştırma türlerinin incelenmesi (makale, bildiri, tez, kitap, proje) literatür tarama teknikleri, araştırma modelleri, nitel, nicel ve karma yöntemlerin ayrımı, veri toplama teknikleri, hipotez oluşturma, anakütlenin belirlenmesi ve örneklem seçimi, örnekleme yöntemleri, verilerin işlenmesi ve analizi, temel istatistiksel kavramlar, tanımlayıcı istatistiksel ölçüler, araştırma bulgularının oluşturulması ve analizi, yorumlama, tartışma ve sonuçların değerlendirilmesi, kaynakça ve atıf oluşturma, tablo ve şekiller dizini oluşturma, benzerlik belirleme ve intihalden korunma, genel yazım kuralları, bilim etiği konuları anlatılacaktır.		
IST797	Yüksek Lisans Seminer	0-2-0
Seminer konusunu belirleme, seminer konusu ile ilgili çalışma hazırlama, hazırlanan konuların sözlü sunumu ve hazırlanan konunun dersin hocasına yazılı olarak teslimi yapılacaktır.		
IST798D	Yüksek Lisans Ders Uzmanlık Alanı	4-0-0
Dersin amacı öğrencinin kendi seçtiği bir alanda ileri düzey bilgi edinmesini, araştırma tecrübesi elde etmesini ve konu üzerine oluşmuş akademik literatüre katkı yapmaya başlamasını sağlamaktır.		
IST799T	Yüksek Lisans Tez Uzmanlık Alanı	4-0-0
Dersin amacı öğrencinin kendi seçtiği bir alanda ileri düzey bilgi edinmesini, araştırma tecrübesi elde etmesini ve konu üzerine oluşmuş akademik literatüre katkı yapmaya başlamasını sağlamaktır.		
IST801	Yüksek Lisans Tez Çalışması	0-1-0
Öğrenci bu derste, tez içeriği oluşturmak, araştırma yapmak, bulguların analiz ve sentezini yapmak, tezini yazmak ve bunu akademik kurallar çerçevesinde sunmakla yükümlüdür. Bu amaçla tez dersinde tez yazım kuralları, akademik eserlerin yazımı ile ilgili temel ilkeler ele alınıp uygulanacaktır.		

6

Bahar Baktari
Doç. Dr. Tugba Ayder

Bahar Dönemi Yüksek Lisans Ders İçerikleri		
IST702	Erken Dönem İslam Tarihi II	(3-0-3)
İslam öncesi Arap toplumunun sosyal ve kültürel yapısını anlamak için Cahiliye dönemi incelenecektir. Bu dönem, Arapların inanç sistemleri, kabile ilişkileri ve ticaret hayatı gibi unsurları kapsayacaktır. Ardından, Mekke dönemi ele alınarak, Peygamber Muhammed'in (s.a.v) İslam'ı yayma çabaları, karşılaştığı zorluklar ve Müslümanların Mekke'deki durumu değerlendirilecektir. Bu iki dönem, İslam tarihinin temelini oluşturarak, dini ve kültürel değişimlerin yaşandığı kritik aşamalar olarak önem taşımaktadır.		
IST704	İslam Tarihi ve Tarih Düşüncesi II	(3-0-3)
Tarihsel olayların İslam perspektifinden nasıl yorumlandığı ve tarih bilincinin gelişimi ele alınacaktır. Bu bağlamda, İslam tarihi boyunca önemli olaylar ve figürler incelenerek, bu olayların toplumsal, kültürel ve dini etkileri üzerinde durulacaktır. Ayrıca, tarih düşüncesinin temel kavramları ve metodolojileri aracılığıyla, İslam tarihinin nasıl yazıldığı ve değerlendirildiği tartışılacak, bu süreçte tarih bilincinin ve hafızasının önemi vurgulanacaktır. Dersin sonunda, öğrencilerin tarihsel olayları daha derinlemesine analiz etme yeteneklerinin geliştirilmesi hedeflenmektedir.		
IST706	İslam Kültür ve Medeniyeti Tarihi II	(3-0-3)
İslam kültür ve medeniyetinin gelişim safhaları ve dönemleri incelenecektir. Ders, İslam medeniyetinin Emevi ve Abbâsî dönemlerindeki siyasi, kültürel ve bilimsel gelişmelere odaklanacak; bu süreçte ortaya çıkan mimari eserler, sanat, edebiyat ve bilimsel ilerlemeler detaylı bir şekilde ele alınacaktır. Ayrıca, Osmanlı İmparatorluğu dönemindeki kültürel miras, toplumsal yapılar ve İslam medeniyetinin diğer kültürlerle etkileşimleri değerlendirilecektir. Bu bağlamda, öğrencilerin İslam kültür ve medeniyetinin zenginliğini ve tarihsel süreçteki etkilerini kavramaları amaçlanmaktadır.		
IST708	Raşid Halifeler Dönemi II	(3-0-3)
Raşid Halifeler dönemi dini, siyasi, sosyal ve kültürel gelişmeler ele alınacaktır. Bu anlamda dönemin siyasi olayları arasında yer alan Hz. Ebu Bekir'in halife seçilmesi ve bu dönemde ortaya çıkan ortaya çıkan ridde ve isyan hareketlerinin sebep ve sonuçları, Bizans ve Sasani devletleri üzerine seferlerin başlaması incelenecektir. Aynı şekilde Hz. Ömer'in halife olması, dönemindeki fetihler, kurumlaşma faaliyetleri ve yeni medeniyet merkezlerinin kurulması ele alınacaktır. Sonrasında Hz. Osman'ın halife seçilmesi, dönem fetihleri, Hz. Osman'ın icraatları, tenkide uğradığı noktalar ve fitne hadiseleri detaylı bir şekilde analiz edilecektir. Bu derste son olarak Hz. Osman'ın şehadeti sonucu Hz. Ali'nin halife seçilmesi, İslam toplumunda ilk iç savaş olan Cemel Savaşı, Hz. Ali-Hz. Muaviye mücadelesi sonucu ortaya çıkan Sıffin Savaşı, hakem olayı, Hariciler ve Hz. Ali'nin şehadeti konuları olayların sebep-sonuç		

 Dursun İsmail Aygün
 7

çerçevesinde ele alınarak analitik yöntemle incelenecektir.

IST710

Osmanlı Tarih Araştırmalarında Yöntem ve Kaynaklar II

(3-0-3)

Osmanlı Tarihi Araştırmaları dersinin amacı, Yeniçağ Osmanlı tarihi araştırmalarında kullanılan birinci derece kaynakları tanıtarak, Başbakanlık Osmanlı Arşivi başta olmak üzere çeşitli kaynakları belge inceleme yöntemleriyle öğretmektir. Bu dersi alan öğrenciler, kaynaklardan yola çıkarak tarih araştırmalarında izlenecek yöntemleri öğrenir; araştırma planlama, tarihî kaynakların kritiği, araştırma problemlerini belirleme ve çözme becerilerini geliştirir. Böylece öğrenciler, tarih metinlerini eleştirel bir süzgeçten geçirme ve gerekli bilgiyi kaynaklardan etkin bir şekilde edinme becerilerini kazanır.

IST712

Osmanlı Tarihi Belge Okumaları II

(3-0-3)

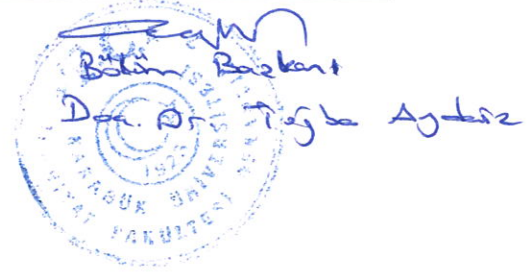
Osmanlı diplomatikası çerçevesinde çeşitli belge türlerinin okunması ve analiz edilmesini amaçlar. Derste ferman, berat, name-i hümayun, ahidname gibi temel Osmanlı belgelerinin örnekleri üzerinde durulacak, bu belgelerin hem şekilsel özellikleri hem de içerik yapısı incelenecektir. Belge çeşitleri tanıttıldıktan sonra, metinlerin doğru bir şekilde okunması ve tercümesi üzerinde çalışılacak; belgelerin tarihi bağlamı ve Osmanlı yönetim sistemindeki işlevleri değerlendirilecektir. Belgelerin dil yapısı ve diplomatik kuralları da ayrıntılı olarak ele alınacaktır.

IST714

Osmanlı Tarih Metinleri II

(3-0-3)

Dersin amacı, Osmanlı Türkçesi yazma tarih metinlerinin okunmasını, anlaşılmasını ve Osmanlı diplomatikası hakkında bilgi sahibi olunmasını sağlamaktır. Başlangıçta yazı çeşitlerinin okunmasına yönelik gerekli bilgi ve uygulamanın kazandırılmasına yer verilecektir. Yazı çeşitlerinin temel özelliklerine değinilecek ve farklı yazı çeşitleriyle farklı dönemlerde kaleme alınan metinler üzerinden okumalar yapılacaktır. Sonuçta nesih, rik'a, talik gibi yazı türlerinin aralarındaki farklar öğrenilecek ve bu türden yazma metinlerin rahatça okunacağı seviyeye gelinecektir.

IST716	Osmanlı Tarihinin Arşiv Kaynakları II	(3-0-3)
Osmanlı Devleti'nin zengin arşiv mirasını tanıtmayı ve bu kaynakların bilimsel araştırmalarda nasıl kullanılacağını öğretmeyi amaçlar. Derste, Osmanlı arşivlerinde bulunan siciller, fermanlar, tahrir defterleri, vakfiyeler gibi belgelerin içerik ve yapıları incelenecektir. Ayrıca, bu belgelerin düzenlenme şekilleri, saklanma koşulları ve araştırmacıların arşiv belgelerine ulaşma yöntemleri ele alınacaktır. Belge inceleme teknikleri ve arşivde veri toplama süreçleri de tartışılarak, tarih araştırmalarında arşiv kaynaklarının nasıl analiz edilmesi gerektiği üzerinde durulacaktır.		
IST718	İslam Tarihine Giriş II	(3-0-3)
Hiz. Muhammed'in doğduğu dönemdeki Arap Yarımadası'nın sosyal, siyasi ve kültürel yapısını ele alarak İslam'ın ortaya çıkışını anlamayı amaçlar. Derste, o dönemdeki Arap toplumunun dini inanışları, kabile yapısı ve ekonomik durumu incelenecek; Bizans ve Sasani İmparatorlukları gibi komşu güçlerin bölgeye etkisi değerlendirilecektir. Ayrıca, modern tarihçilerin bu konularda yaptığı çağdaş araştırmalar ve tartışmalar ışığında, İslam'ın doğuşuna zemin hazırlayan faktörler ve bu dönemin dünya tarihi içindeki yeri de kapsamlı olarak analiz edilecektir.		
IST720	İslam Tarihi Metodolojisi II	(3-0-3)
İslam Tarihi Metodolojisi II dersi, Osmanlı tarihi araştırmalarının yöntem açısından gelişimini incelemeyi amaçlar. Aynı zamanda Osmanlı tarih yazıcılığının doğuşunu ve gelişimini de dikkate alarak Osmanlı tarih yazımındaki temel kaynakları üzerinde durur. Bu çerçevede, Osmanlı tarihinin birinci el kaynaklarının tarih araştırma metodu çerçevesinde nasıl kullanılacağı örnekler üzerinden ele alınarak değerlendirilir.		
IST722	Siyer-i Nebi II	(3-0-3)
Hiz. Muhammed'in peygamberlik sürecini ve İslam'a davetin aşamalarını detaylı bir şekilde ele almayı amaçlar. Derste, İslam'ın ilk yıllarındaki mücadeleler, Hiz. Peygamber'in (sav) Mekke ve Medine dönemleri, İslami tebliğin genişlemesi ve nübüvvetin son bulmasıyla İslam toplumunun karşılaştığı zorluklar incelenecektir. Ayrıca, Hiz. Peygamber'in vefatından sonra ortaya çıkan Ridde hareketleri, Hulefa-i Raşidin dönemindeki devlet yönetimi ve idari gelişmeler analiz edilecektir. Hiz. Osman dönemindeki fitne olayları ve Hiz. Ali ile Muaviye arasındaki siyasi çekişmeler de tarihsel bağlamda ayrıntılı olarak ele alınacaktır.		

edebiyat içerisindeki yerini ve önemini kavrayacaklardır. Bu bağlamda, metinlerin okunması, yorumlanması ve tartışılması üzerinden derinlemesine bir anlayış geliştirilmesi hedeflenmektedir.

IST734

Osmanlı Tarih Yazıcılığı II

3-0-3

Osmanlı Devleti'nin kuruluşundan yıkılışına kadar kaleme alınan tarih eserlerinin hangi bakış açısıyla, yöntemlerle ve türlerde yazıldığını anlamak amaçlanmaktadır. Bu çerçevede ders, Osmanlı tarih yazıcılığının kendine özgü yöntemlerini, kronikler, şehnameler, vakanüvis yazımı gibi türlerin tarihsel olaylara yaklaşımlarını ve dönemsel gelişimlerini kuramsal bir bakış açısıyla inceler. Ayrıca, Osmanlı tarih yazıcılığının Avrupa tarih yazımıyla karşılaştırılması yoluyla öğrencilerin Osmanlı tarih metinlerini eleştirel bir süzgeçten geçirme becerisi kazanmaları amaçlanır.

IST736

Osmanlı Bürokrasisi ve Teşrifatı II

3-0-3

Osmanlı saray teşkilatı ve Osmanlı bürokrasisi, teşrifat usûl ve kaideleri ile köklü devlet uygulamalarına dayanmaktadır. Bu derste Osmanlı saray teşkilatının nasıl yapılandığı ve Osmanlı bürokrasisinin işleyişi ve bu yapıda etkin olan kurumlar incelenecektir. Aynı zamanda devlet teşrifatının temel unsurları ele alınacaktır. Bu itibarla Osmanlı devlet yapısının genel özellikleri, merkez teşkilatının birimleri, Osmanlı bürokrasisinin temel unsurları, saray teşrifatı, sarayda yapılan merasimler gibi konular incelenecektir.

IST738

Osmanlı Toplumunda Dini Hayat II

3-0-3

Osmanlı Devleti farklı toplumları, ırk ve inanç yapılarını bir arada yüzyıllar boyu yaşatmış bir devlet olarak dikkati çekmektedir. Din, Osmanlı toplumunda sosyal hayatta önemli bir yere sahiptir. Bu derste Osmanlı toplumunu bir arada tutan değerlere işaret edilirken dinin toplumsal hayattaki yeri ve önemi ele alınacaktır. Dersin muhtevasında, millet sistemi, Osmanlı eğitim sisteminde sıbyan mektebi, medrese geleneği, dini eğitimde geleneksel hayatın yeri ve önemi, tasavvufun Osmanlı toplumunu şekillendirmedeki rolü, tekkelerin gündelik hayattaki yeri, gayrimüslimlerin dini hayatı gibi temel konulara yer verilecektir.

IST740

İslam Sanatının Doğuşu ve Kültür Çevreleri II

3-0-3

Ders, İslam sanatının doğuşunu ve gelişimini tarihsel, kültürel ve coğrafi bağlamda ele alır. İslam medeniyetinin sanat anlayışının temel prensiplerini, mimari, süsleme sanatları, hat, tezhip gibi disiplinlerdeki uygulamalarını inceler. İslam sanatının, İslam'ın yayılmasıyla birlikte farklı kültür çevreleri ve bölgelerde nasıl şekillendiği ve evrildiği üzerinde durur. Ders, ayrıca İslam sanatının diğer medeniyetlerle olan etkileşimlerini ve bu etkileşimlerin sanatsal üretime katkılarını tartışmayı amaçlar.

IST742

İslam Sanatları II

3-0-3

İslam sanatının temel kavramlarını, estetik prensiplerini ve tarihsel gelişimini detaylı bir biçimde

tanıtılarak öğrencilerin İslam sanatının ana disiplinlerini ve bunların sanatsal özelliklerini kavramalarını sağlamak amaçlanmaktadır. Bu kapsamda, mimari, hat sanatı, tezhip, çini, halı ve minyatür gibi başlıca sanat dallarının teknik ve estetik yönleri incelenir; erken dönem İslam sanatından itibaren farklı coğrafi bölgelerde ve kültürel çevrelerdeki sanatsal üretim süreçleri tarihsel ve toplumsal bağlamlarıyla değerlendirilir. Ayrıca ders, İslam sanatının diğer medeniyetlerle etkileşimlerini ve bu etkileşimlerin İslam sanatı üzerindeki etkilerini tartışarak öğrencilerin İslam sanatının evrensel bağlamını anlamalarını amaçlar.

LUEE701	Bilimsel Araştırma Teknikleri ve Bilim Etiği	3-0-3
----------------	---	--------------

Bilimsel araştırma yöntemlerine giriş, bilim tanımı, doğası, anlamı, bilimsel araştırma süreci, problemin belirlenmesi, araştırma sınırlarının belirlenmesi, literatür taraması, farklı araştırma türlerinin incelenmesi (makale, bildiri, tez, kitap, proje) literatür tarama teknikleri, araştırma modelleri, nitel, nicel ve karma yöntemlerin ayrımı, veri toplama teknikleri, hipotez oluşturma, anakütlenin belirlenmesi ve örneklem seçimi, örnekleme yöntemleri, verilerin işlenmesi ve analizi, temel istatistiksel kavramlar, tanımlayıcı istatistiksel ölçüler, araştırma bulgularının oluşturulması ve analizi, yorumlama, tartışma ve sonuçların değerlendirilmesi, kaynakça ve atıf oluşturma, tablo ve şekiller dizini oluşturma, benzerlik belirleme ve intihalden korunma, genel yazım kuralları, bilim etiği konuları anlatılacaktır.

IST797	Yüksek Lisans Seminer	0-2-0
---------------	------------------------------	--------------

Seminer konusunu belirleme, seminer konusu ile ilgili çalışma hazırlama, hazırlanan konuların sözlü sunumu ve hazırlanan konunun dersin hocasına yazılı olarak teslimi yapılacaktır.

IST798D	Yüksek Lisans Ders Uzmanlık Alanı	4-0-0
----------------	--	--------------

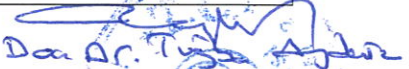
Dersin amacı öğrencinin kendi seçtiği bir alanda ileri düzey bilgi edinmesini, araştırma tecrübesi elde etmesini ve konu üzerine oluşmuş akademik literatüre katkı yapmaya başlamasını sağlamaktır.

IST799T	Yüksek Lisans Tez Uzmanlık Alanı	4-0-0
----------------	---	--------------

Dersin amacı öğrencinin kendi seçtiği bir alanda ileri düzey bilgi edinmesini, araştırma tecrübesi elde etmesini ve konu üzerine oluşmuş akademik literatüre katkı yapmaya başlamasını sağlamaktır.

IST801	Yüksek Lisans Tez Çalışması	0-1-0
---------------	------------------------------------	--------------

Öğrenci bu derste, tez içeriği oluşturmak, araştırma yapmak, bulguların analiz ve sentezini yapmak, tezini yazmak ve bunu akademik kurallar çerçevesinde sunmakla yükümlüdür. Bu amaçla tez dersinde tez yazım kuralları, akademik eserlerin yazımı ile ilgili temel ilkeler ele alınıp uygulanacaktır.

Doç. Dr. Tugay Aydın
Bilim Bölümü
1972
12